

ΕΚΔΙΔΕΓΑΙ
ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ
ΚΑΙ
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΓΕΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμή Φυλλίου

5 λεπτά 5

ΕΤΟΣ Α'.

ΑΘΗΝΑΙ, Πέμπτη 10 Ἀπριλίου 1903

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Οἰκονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 28

ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΗΚΥΘΟΝ

Ἔλκων, που ἀνέρχεται ἀπὸ πάντα ὁ Χρόνος
Κ' οἱ Χίρτες στάνουν χοροὺς στὸ χλοερὸν πεδίου,
Ποῦ νοσταλγῶ, δὴν μέγα μοι παρὸν βογγάει ὁ πόνος.
Τοὺς ἰσχυροὺς δὴν μέγ' εἶπ' ὁ θεομοῖς μετ' Ἀπολ-
λωνία μάγια.

Ὅταν ἡ σκέψις μοι βαρεῖα μέγα στὸ χέρι τρέχει
— Σὺν ἑνὶ μαρτῷ δένειτο πρὸ ἀγροσταθιδέει —
Μίς' εἶπ' ὁ δένειο δρόμος τῆς ἀναπαυγῆς ἔχει
Τῆς ἱερῆς ἀνῆλθ' τὴν πηγὴν πρὸ τῆς κοφύβης σου
ὑδρεῖται.

ΠΕΤΡΟΣ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΟΣ ΚΟΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΡΧΑΙ ΠΑΛΑΙΟΥΣΑΙ

Φιλίατε «Νουμά»

Ἐλθέτε, τότε συγχρητήρια, ὅτε τὰ ἰδικά
μου περιττεύουσι διὰ τὴν πρωτοτυπιάτην ὅσον καὶ
ἐλκρινῇ ἀρθρογραφίαν σου.

Πρέπει ὅλα νὰ λεγόνται. Πρέπει ὅλα νὰ ἀπο-
καλύπτωνται. Πρέπει ὅλα νὰ καταρριβῶσι τὰ
προσχήματα καὶ νὰ ἀναλάμψῃ ἡ μεγάλη ἀλήθεια,
ὅτι πρέπει τέλος πάντων νὰ σταματήσῃ τὸ κακόν.

Εἶνε δύο τὰ κόμματα, δύο αἱ ἀρχαί, αἱ πα-
λαιούσαι εἰς τὸν τόπον μας. Ἡ μία—ἡ συντηρη-
τικὴ, ἡ τὴν εἰπόμεν—ἡ ὅποια λέγει ὅτι πρέπει
νὰ παραχωρῶμεν πάντε διὰ νὰ κερδίζωμεν δέκα
ὑπὲρ τῆς πολιτείας. Νὰ δίδωμεν δηλ. πάντε ρου-
σρέτια διὰ νὰ κερδίζωμεν εἰς ἄλλον δέκα καλὰ
ὑπὲρ τοῦ τόπου. Καὶ ἡ δευτέρω μερὶς, ἡ ὅποια
ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς ριζοσπάστες πολιτικούς καὶ
δημοσιογράφους καὶ ἡ ὅποια ἔχει ὡς πρόγραμμά
της τὸ: τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς πολιτείας, οὐδὲν ὑπὲρ
τοῦ κόμματος καὶ τὸ ὅτι εἰς ὁ σημεῖον ἔρθασαν
τὰ πράγματα δὲν εἶνε δυνατόν μετ' ἡμέτερα καὶ
μετ' ἀνοχὴν καὶ μετ' ἡττήριαν οὐδὲν νὰ προσέλθῃ καλόν.

Τὸ πρῶτον κόμμα, τὸ συντηρητικόν—συντη-
ρητικὸν τῆς σαπίλας καὶ τῆς κακομοιρίας μας—
εἶνε πολυχρήσιμον, ἀποτελούμενον ἀπὸ τὴν πλειονο-
ψηρίαν τοῦ λαοῦ.

Τὸ ἄλλο, τὸ ριζοσπαστικόν, τώρα μορφοῦται,
ἔχει ἐλίγους ὀπαδοὺς, θιασώτας, λάτρεις.

Ὁ Νουμάς εἶνε τοῦ δευτέρου κόμματος ὀπαδός.

—Τώρα ποῖα μερὶς ἔχει τὸ δίκαιον;

Ἀναμφισβητήτως ἡ ἰδική σου, τὸ κόμμα σου,
αἱ ἀρχαί σου. Τίποτε διὰ θεωρίων πλέον δὲν ἐπι-
τυγχάνεται. Οὐδὲν μετ' ἡλικιότητος ἐνεργείας, διότι
δὲν εἶνε δυνατόν νὰ διαγραφῶσι τὰ ὅρια τοῦ τί
πρέπει νὰ παραχωρήσῃ διὰ τὸ ἀρνητικὸν καλόν
τῆς πολιτείας καὶ τί νὰ διατηρήσῃ διὰ τὸ θετι-
κὸν καλόν της, διὰ τὴν προαγωγὴν της, διὰ τὴν
ἀνάπτυξίν της.

Καὶ τὸ παράδειγμα εὐκόλον.

Ἐρώτησον καὶ τὸν τελευταῖον χαμάλην καὶ
τὸν κάλλιστον λόγῳ ἀναπτύξεως πολίτην, ἀπολῶ-
σαντας μίαν οἰκονομικὴν ὑπόθεσιν τῶν, διοικητικὴν
ἢ δικαστικὴν. Οὐδεὶς θὰ ἐμολογήσῃ ὅτι ἔχασε διότι
δὲν εἶχεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ δίκαιον καὶ τὸν Νόμον.

Ἔχουν πεποιθήσιν ὅλοι ὅτι ἔχασαν διότι δὲν
ἦσαν ἰσχυροὶ εἰς μέσα, εἰς ἐπιρροάς, εἰς ρουσφέ-
τια· ὅτι ἂν εἶχον τοιαῦτα στὸ «παλινορθωτικόν»,
κατὰ τὴν ἀληθῶς ἐπαναλαμβάνομένην μετὰ περι-
ορνήσεως φράσιν, θὰ ἐκέρδιζον καὶ τὴν φαυλοτέραν
τῶν ὑποθέσεων καὶ τὴν κακοηθεστέραν ἀξίωσιν.
Καὶ ἀπαρριθμῶσι παραδείγματα.

Ἐλεῖψε πάντα ἀπὸ τὴν πολιτείαν πίστις καὶ
ἀνατραπεῖς τῆς ἀρχῆς ταύτης καὶ ἡ ἠθικωτέρα
καὶ ἡ εὐγενεστέρα ἐνέργειά της ἐξετελείζεται καὶ
τὸ «κλέφτω, κλέβεις, κλέβεται» καὶ τὸ «δωροδο-
κοῦμαι, δωροδοκεῖται, δωροδοκεῖται» καὶ τὸ «ἀρ-
πάζε νὰ φᾶς καὶ κλέψῃ νὰ χῆς» καὶ τὸ «ἐγὼ δὲν
θὰ σώσω τὸ ρωμαϊκόν» καὶ ὁ ντολτσεφαιριεντι-
σμός καὶ ἡ φακισμὸς καὶ ἡ περιφρόνησις τῶν
πάντων καὶ ἡ ἐπ' οὐδενὶ πίστις, καὶ ἡ συκοφαντία
καὶ ἡ κακομοιρία, καὶ τὸ ἀθάρητον εἰς τὰς ἐνε-
ργείας, καὶ ἡ φιλοποψία καὶ ὁ ὑπολογισμὸς καὶ τὸ
συμφεροντάκι καὶ ἡ καταποσίωσις καὶ ἡ σβεστοσύνη
καὶ ἡ κρυψινοία καὶ ὅλα τὰ χαρίσματα μετὰ ὅποια
ἐστόλισαν τὸν λαὸν ὅλον, φέρονται ὡς ἀποτέλεσμα
τῆς ἐφαρμογῆς τῶν συντηρητικῶν ἀρχῶν.

— Καὶ πῶς θὰ διορθωθῶν αὐτά;

Ἐδῶ διαφωνοῦμεν. Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ ἐπιρρίψω
τὴν εὐθύνην ἐπὶ τὴν Βασιλείαν, οὐδὲ ὑπ' αὐτῆς
μόνον νὰ περιμένωμεν τὴν διόρθωσιν. Εἶνε ἄδικον,
ἀδίκωτον. Ὁμολογῶ ὅτι λόγῳ τοῦ Συντάγματος
ἡ Βασιλικὴ ἐξουσία στέκεται πολὺ ὑψηλὰ. Ἀλλὰ
δὲν θὰ πᾶσῃς συνομολογῶν ὅτι ἐμβλημα τοῦ Βα-
σιλικοῦ θυρεοῦ εἶνε καὶ τὸ «ἰσχύς μου ἡ ἀγάπη
τοῦ λαοῦ μου» καὶ ὅτι «λαὸς μου» δύναται νὰ
εἶνε καὶ τὰ καθάρια καὶ αἱ σάνιδες τῆς πρώτης
τυχοῦσης σικλωσιᾶς, ἐτοιμορρόπου ἢ καινοποιοῦς
Ἀθηναϊκῆς οἰκοδομῆς κατὰ τὴν νέαν συνταγματι-

κὴν θεωρίαν, τὴν ἐμπνέονταν τὰ ὅραία ἄρθρα σου.

— Ὅστις ἐξετάσῃ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτεύματος
μας—αὐτοὺς τοὺς περιφρήτους θεσμούς—θὰ εἴδῃ
ὅτι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα γίνεται ὅτι εἰς ὅλον τὸν
κόσμον τὸν συνταγματικὸν συνέστη. Ἀγὼν μέγας
μεταξὺ Βασιλέως καὶ κοινοβουλίου· τοῦ κοινοβου-
λίου ὡς νομοθετικῆς ἐξουσίας νομίμου, καὶ τοῦ κοι-
νοβουλίου ὡς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἐκνόμου. Αὐτὸ
τὸ δίμορφον κοινοβούλιον θέλει νὰ ἀποσπᾷ δι-
καιώματα ἀπὸ τῆς Βασιλείας δικαίως, νὰ τὰ σφε-
τερισθῇ, νὰ εὐρύνη τὴν δικαιοδοσίαν του, νὰ κατα-
κτήσῃ τὰ πάντα. Ἡ Βασιλεῖα ἀμύνεται, ζυτοῦσα
αἰφνης τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προνομίου τῆς ἀρνησι-
κυρίας εἰς κυβερνητικὰς πράξεις.

Τοῦτο δὲν συμφέρει τὸ κόμμα, τὴν Βουλὴν, τὴν
Κυβέρνησιν. Πρέπει ὁ Βασιλεὺς νὰ υπογράψῃ ἀσυ-
ζητητὰ τὰ υποβαλλόμενα διατάγματα «ἐφ' ὅσον ἡ
Κυβέρνησις χαίρει τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Στέμματος»
τοῦ λέγουσιν οἱ πρωθυπουργοί. Εἶνε καὶ αὐτὸς
θεσμικὸς διὰ τοῦ ὅπου καπετῶ καὶ θρῆνοι διαρκῶς
ἀκούονται. Ἄν δὲν υπογράψῃ, τοῦ λέγει ὁ πρωθυ-
πουργός ὅτι θὰ παραιτηθῇ. Καὶ ὁ Βασιλεὺς ἀγνοεῖ
τί εἶνε τὸ ἐλιγότερον κακὸν εἰς τὸν τόπον. Νὰ θυ-
σιασθῇ αἰφνης εἰς ὑπάλληλος ἢ νὰ ὑποστῇ κλονι-
σμὸν μέγαν ὅλη ἡ πολιτεία διὰ τῆς μεταβολῆς
Ἱπουργείου; Καὶ οὕτω κυλλοῦνται αἱ ἡμέραι.

— Ἐπιμένω εἰς τὴν ἰδέαν μου ὅτι καὶ ἐν Ἑλλάδι
δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνῃ ἄλλο τι, ἢ ὅτι ἔγινεν εἰς
ὅλον τὸν κόσμον. Θὰ ἠθικοποιηθῶσιν οἱ Ἱπουργοί
καὶ αὐτοὶ θὰ μορφώσουν ὑπηρεσίαν καὶ διὰ ταύτης
θὰ προαγῇ ὁ τόπος. Ἐφ' ὅσον δὲν γίνεται αὐτό,
ἐφ' ὅσον οἱ πολιτευόμενοι δὲν ἐξαιρούνται ὑπὲρ τὰ
χυδαῖα τῶν προσωπικῶν ρουσφετιῶν καὶ ὑπὲρ τὸ
ἐπίπεδον τῆς φρικώδους συναλλαγῆς, εἶνε ἀδύνατον
νὰ γίνῃ τι μετὰ ὅλην τὴν ἀγαθὴν θέλησιν τῆς Βα-
σιλείας.

Ἐκείνη Κυβερνητικὴ πράξις, ἀπαιτούσα συν-
εργασίαν Βασιλέως ἢ Ἱπουργοῦ εἶνε ἀπὸ τὰς πρά-
ξεις ἐκείνας τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου τὰς ἀπαιτούσας
τὴν αὐτοπροϋπόθετον ἐνέργειαν δι' αὐτοῦ, ὅπως ὁ γά-
μος ἀπαιτεῖ ἀνδρὸς καὶ γυναῖκός συνάξαι κατὰ
τὸν κλασικὸν ἐρισμὸν τοῦ Μοδερνισμοῦ.

Ὅταν μάθετε ὅτι γίνεται γάμος μετὰ μόνον ἑνα,
τότε καὶ ἡ κατάστασίς μας εἶνε δυνατόν νὰ βελ-
τιωθῇ διὰ μόνης τῆς ἐπεμβάσεως τῆς Βασιλείας.

Ὁ Δικὸς σου

ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ